

1 Pida Pida köp nöd u kalı̄ kliñ rı̄ka

¹ Yad Pida, bı̄ Jisas Krais manö ud arep ap. Yad kalöp nı̄bi bı̄ God hadame dagol gau nı̄bi bı̄ nı̄pe ke hag la gau, köp i kalı̄ kliñ rı̄kabin.

Kale rı̄mnap Podas mı̄dpim, rı̄mnap Galesia mı̄dpim, rı̄mnap Kapadosia mı̄dpim, rı̄mnap Esia mı̄dpim, rı̄mnap Bidinia mı̄dpim. Kale nı̄bi bı̄ ram Mınöŋ mı̄lō gau nı̄bö rö mı̄dpim. Manö anı̄b i kalı̄ kliñ rı̄k yunö, ram Mınöŋ ke ke mı̄dpim gau arö nı̄ñnabim.

² Bapi God hadame dagol gau kalöp gası̄ nı̄njöm, nı̄bi bı̄ yad mı̄deinabol, a ga. Anı̄b u, God Ana nı̄pe u gö, kale nı̄bi bı̄ nı̄pe mı̄dmim, Jisas Krais hagöp rö gı̄nabim nı̄njöm hagape nı̄pe nan si nan naij gı̄pim gac u lı̄k gı̄yunab.

Anı̄b u, God apil mı̄hau kalöp mög nı̄njmil, ud aij gı̄mil, abad mı̄dlö, kale pör nöp agamı̄j mı̄daimim. *

Mı̄d aij gep hon u mı̄döp God ram Mınöŋ adö lan au

³ Bı̄ Kub hon Jisas Krais God nı̄pe nı̄p aij a gun! Jisas Krais Nap nı̄pe nı̄p aij a gun! Nı̄pe nöp hanı̄p mög yabił nı̄njöm, Nı̄ nı̄pe Jisas Krais nı̄p yuö apöm umöm, kauyan uraka u me, nı̄t pai nı̄pe yabił mı̄dun, nı̄pe aip pör pör mı̄deinabun, a gun, gası̄ halö mı̄dpun. ⁴ God nı̄t pai nı̄pe mı̄dpun rö, hanı̄p ram Mınöŋ aij nı̄pe kumi kabö adö lan au

* ^{1:2:} Ro 8:29; 2De 2:13

ud aij ḡinab. M̄inȫj nabȫj adȫ ił i nan gau papı̄ł
lī hij ḡi lugnab u pen God ram M̄inȫj kumi kabȫ
adȫ lañ au unbȫ gagnab. God nan aij gau kalȫp
hag la n̄iñjom pör pör nȫp m̄id aij yabīł ḡinab.
Hanıp hagȫp rȫ, amun n̄ipe aip pör pör nȫp m̄id
aij ḡinabun. *

⁵ God n̄ipe kłȫ yabīł. Kale God n̄ip n̄iñ.udmim
c̄ig aij ḡipe, n̄ipe kalȫp abad m̄id aij gȫm, m̄id
damöm, n̄in hain u, kalȫp dam ram M̄inȫj aij
n̄ipe u ud arnab. * ⁶ Anı̄b u, miñ miñ gȫl ḡi
m̄idaimim.

Pen miñi magȫ pro marap kalȫp, n̄ibi b̄i Krais
lau adȫ m̄idpal, a gȫm, ḡi naij ḡilȫ ułham
m̄idnabim rȫ l ȫp. * ⁷ N̄ibi b̄i gol raubal gau
laulȫ inȫ, magȫñhalȫ gol nȫp m̄idȫp aka nan
nabȫj nabȫj halȫ m̄idȫp, a gȫm, n̄iñbal. Gol nan
ȳiñharı̄ñ rȫ u pen anı̄g ḡipal. Pen God n̄ip c̄ig
ḡipim aka c̄ig gagpim u nan kub yabīł u me, marȫ
auȫ ułham m̄ideinabim anı̄bu, n̄ip c̄ig aij ḡipim
aka c̄ig aij gagpim u n̄iñnab. Pen marȫ auȫ, n̄ip
c̄ig aij gȫl ḡi nȫp m̄ideinabim u, Jisas Krais ado ḡi
aunab n̄in u, God n̄ipe kalȫp, ḡi aij yabīł ḡipim, a
gȫm, hib kale gȫ adȫ lañ arȫ, kalȫp w̄hai damöm,
ram M̄inȫj aij n̄ipe ud arnab. *

⁸⁻⁹ Kale nȫd Jisas Krais n̄ip amgȫ n̄iñagpe u pen
n̄ip m̄idmagȫ l̄ibim. Kale uri u rȫ nȫp n̄ip amgȫ
n̄iñagpim u pen n̄ip n̄iñ.udmim, miñ miñ yabīł
ḡipim. Jisas Krais n̄ip n̄iñ udpe, God n̄ipe ana
kale pör nȫp kamı̄ñ m̄ideinabol, a gȫm, kalȫp
abadöl m̄idȫp. Anı̄b u me, kale miñ miñ yabīł ḡi

* **1:4:** Kol 1:12 * **1:5:** Jon 10:28; 17:11 * **1:6:** 1Pi 5:10; Jem

1:2 * **1:7:** Pro 17:3; Sek 13:9; Mal 3:3; Jem 1:3

m̄dpim. Hon m̄ñ m̄ñ gep magö an̄bu hagun, a gun, manö ulep ḡnab. *

10-11 Hadame nöp Krais Ana n̄pe b̄t God manö hagep gau kalip aij dañ m̄döm gasi ñö, kale Krais ilön n̄hön n̄hön udöm, hainö nan aij yöl n̄hön n̄hön ḡnab manö u hagöm kalit kliñ r̄ikla. Pen Krais ilön udöm umö, God kalöp mög n̄ñjom ud aij gö, m̄d aij ḡnabim manö hagla an̄bu, kale ke n̄ñ aij gagöm, hanip uri m̄dpun hagöp aka n̄bi b̄t hainö gau ke hagöp, a göm, klö göm ułhai n̄ñjöl git m̄dm̄dal. *

12 Pen Krais Ana n̄pe gasi ñö, God manö hagep b̄t gau n̄ñjom manö hageila an̄bu, God kalip, a göm hagaga; kalöp m̄ñi m̄dpim ñin i nöp haga. Manö aij hageila an̄bu me, God n̄pe Ana Uł kumi kabö adö lañ n̄bö yuö apöm n̄bi b̄t r̄imnap kalip gasi ñö, kale pen kalöp Jisas Krais manö aij u haglö n̄ñbim. God gö kale uri nan aij aij n̄hön n̄hön n̄ñbim u, ejol gau, hon abe n̄ñbnop, a göm, n̄ñagpal.

God hanip, “N̄bi b̄t uł m̄daimim,” a göp

13 An̄b u, gasi ȳharin adö r̄imnap n̄ñagmim; gasi magö kale ke, hañ roman̄ kale ke gasi göp rö nöp gagmim; Jisas Krais ado git apöm kalöp udöm nan aij ñinab, gasi u nöp n̄ñmim, aij gö n̄ñjöl git, gasi halö m̄daimim.

14 Kale nöd Jisas Krais manö aij u n̄ñagmim, gasi naij kale ke n̄ñmim git m̄dim rö gagmim; kale God ñīt pai n̄pe m̄dpim u me, manö n̄pe hagöp

* **1:8-9:** Jon 20:29; 2Ko 5:7 * **1:10-11:** Sam 22; Ais 53; Mad 13:16-17; Luk 24:26-27

rö u nöp g̫imim. * 15 Nihön nihön g̫inig g̫imim u, God kalöp wiñ alöp u nīpe uł midöp rö, kale u rö nöp uł nöp midaimim. 16 God haga rö God Manö yañ kaliñ kliñ riköm hagla, “Yad nan si nan naij gep ke gau nibö midem uł midpin rö, kale u rö nöp nan si nan naij gep ke gau nibö midmim uł midmim,” a g̫la. *

God nan aij yölyuöm, hanip rau adog uda

17 God nīpe nībi b̫i gau kalip nīme lom, halöwałö gagöp; g̫pal g̫pal rö nöp nīnöm nīme lop. God anig göp anibu, Bapi hon, a g̫ipim u, ram nīpe kumi kabö adö lañ aragpim ñin i, nīpe Bī kub unbö ke, a g̫imim, hagöp hagöp rö nöp g̫imim. * 18-19 Kale apis bac b̫i g̫imidal adö u g̫ damun kamij arnabun, a g̫imim, g̫i wasö nīnbe, God kalöp uda u, gol silpa ułpo kılno nan hij göp nan yihariñ gau rö rauöm udaga. Pen sipsip pi adłai midagöp gac gagöp damöm pak God nīp sabe g̫i nīmidal rö u, Krais damöm al pak lılıo hagape nīpe gol silpa ułpo kılno rauagep u lugö uma u me, God kalöp rau adog uda. * 20 God Miñöñ naböñ iñi g̫i laga ñin u, Krais nīp adö anibu g̫inab a göm hag la u pen uri ñin hain i nöp, kalöp g̫i aij g̫inig waiö aua. * 21 God gö, Krais urakö, God Krais nīp ud adö i g̫ilan̫ yabıl uda. Anib u, God nīp nīñ udmmim, c̫ig aij g̫imim, hanip arö gagnab, a g̫imim, gasi halö midpim. *

Añ mam gau kalip midmagö limim

* 1:14: Ro 12:2; Ep 2:3; 4:17-18 * 1:16: Lep 11:44-45; Mad 5:48 * 1:17: Ro 2:11; Rep 2:23 * 1:18-19: Ap 20:28; Hib 9:12-14 * 1:20: Ep 1:4 * 1:21: Jon 14:6; Ro 5:1-2

22 Kale God Manö nɪŋjö yabił u nɪŋmim, hagöp rö g̫ipe, kalöp nan si nan naij gac u m̫dagöp. An̫g g̫imim, kale añ mam God lau adö m̫dpal gau kalıp m̫dmagö yabił l̫bim. An̫b u, kale klö g̫imim pen pen m̫dmagö yabił löl g̫ m̫daimim.

* **23** God Manö nöp gö, kale kauyanj ñi painjan hagape b̫i rö l̫bim. Pen kamıñ g̫sön n̫bö udpim u, n̫me nap gau ñagpal; n̫me nap ñi pai yag daulö umbal. Pen God Manö u, manö pör pör nöp m̫deinab manö kamıñ an̫bu nöp gö, God ñi pai n̫pe m̫dmim pör pör m̫deinabim. **24** God Manö u kalı kliñ r̫köm hagla,

“N̫bi b̫i gau magöñhalö nan ułanj ułanj rö nöp m̫dpal;

hib kub udpal u mab p̫ip̫ił p̫ip̫ił rö nöp m̫döp.

Nan an̫b gau yin̫id m̫lep göm lugöp. *

25 Pen God Manö u pör pör nöp m̫deinab,” a g̫ila.

God Manö an̫bu, manö aij kalöp hag ñilö n̫nbim u nöp.

2

B̫i Kub n̫pe Kabö Kamıñ rö pör m̫deinab

1 An̫b u, g̫i naij g̫ipim adö u magöñhalö böñ nöp arö g̫imim, manö piral hagpim u böñ nöp arö g̫imim, manö nöp hagpim u böñ nöp arö g̫imim, nan aij kale gau hon udbnop, a g̫i gası n̫nbim u böñ nöp arö g̫imim, n̫bi b̫i r̫mnnap hag jubim u böñ nöp arö g̫imim, g̫imim. *

* **1:22:** Jon 13:34; Ro 12:10 * **1:24:** Ais 40:6-8 * **2:1:** Ep 4:22; Jem 1:21

2-3 Ņi painjaŋ gisön yag daubal gau ci ńiŋun, a göm, gasi aňi níŋbal. Anib u rö, kale Bi Kub bi aij yabił kalöp ud aij göp u hadö níŋbim rö, manö aij nípe ci rö ńiŋun, a gitmim, gasi aňi u nöp níŋmim. Ci anibu ńiŋnabim u, kale kub gitmim, kamıñ miđep magö anibu il u ńiŋ aij gitnabim. *

4 Jisas Krais nípe kabö ap rö. Nípe kabö yihariŋ ap wasö; nípe Kabö kamıñ. Kabö kamıñ anibu níbi bi rımnap ji ńiŋöm arö gitpal u pen God nípe udöm, kabö anibu kabö aij unbö ke, a ga. Kale Kabö kamıñ anibu aumim, **5** kale ke kabö kamıñ rö libe, God nípe kabö anib gau udöm ram nípe gitnab. Ram anibu, Jisas Krais nípe ram nabic miđeinab ńiŋöm kale God níp sabe gep níbi bi uł miđmim, nan níhon níhon God níp aij göp u, nan sabe gep rö God níp ńiŋnabim. Nan sabe gitneb anibu sipsip nan gau wasö; nan ana sabe gitneb nöp ńiŋnabim. *

6 God Manö u kalı kliñ rıküm hagla,
“Níŋim! Yad kabö ap daun kub Saion lınö,
kabö anibu Saion ram padö rö miđeinab.
Kabö anibu yad ke hag lınö;
kabö anibu kabö aij unbö ke.

Níbi bi an an níp níŋ udöm cıg gitnabol gau,
hainö kale, hon níhon gitnig níp níŋ udpun, a
gom, hagagnabol yabił,” a gitla. *

7 God anıg hagö, níbi bi níp níŋ udpim gau,
kabö anibu kabö aij unbö ke rö lınab; pen níbi bi
níp níŋ udagpal gau, God Manö u kalı kliñ rıküm
hagla,

* **2:2-3:** Sam 34:8 * **2:5:** Ep 2:21-22; Rep 1:6 * **2:6:** Ais 28:16; Ep 2:20

“Kabö jit ninjöm arö gila kabö u nöp
miñni ram padö klö yabił añ lañ u midöp,” a
gila. *

⁸ Pen manö ap hagla,

“Kabö anibu nöp, nibi bi aramöm ma bininj
ginaböl;
kabö anibu nöp, nibi bi apöm, lug paknaböл,”
a gila.

Krais manö aij u ninj udagla u me, ap lug pakla.
Pen kale ap lug pakla u, God ginab a ga rö nöp ga.
*

⁹ Pen God nipe ke kalöp udöm, yam nipe ke hag
la. Kale Kinj nan sabe gep nibi bi nipe midpim.
Kale nibi bi uł nipe midpim. Kale God yam nipe
ke midpim. Anig göp u, kale nibi bi gau nibö
gau nibö, God nipe nan aij unbö ke göp u hag
waiö gimim, nöd sibön añ gau midmim, bislam
gi ajmidim u pen God nipe gö, uri mailö aij nipe
ninjim aj aij gabim, manö anibu waiö hagnabim.
Anig hagmim, hib nipe hagpe adö arnab. *

¹⁰ Nöd God nibi bi nipe midagmidim, pen uri
nibi bi nipe ke midpim. Nöd God kalöp mög
ninjöm udagmidöp, pen uri kalöp mög ninjöm
udöp. *

God nibi bi nipe midpim rö, mid aij gimim

¹¹ Anib u, nibi bi ninjeb aij yad gau. Minöñ
naböñ il i ram Minöñ kale kabö rö wasö, yihariñ
apim midpim. Anib u, nan si nan naij Minöñ
naböñ il i hañ romanj gasi göp nan gau, midmagö

* **2:7:** Sam 118:22 * **2:8:** Ais 8:14-15 * **2:9:** Dud 7:6; 14:2;
Ais 9:2; Dai 2:14; Ap 26:18; Ep 5:8 * **2:10:** Hos 2:23

l̄imim ḡipe aragn̄im. Nan an̄ib gau gasi n̄iñmim ḡipe arö, ana kale aip pen pen gö, ap lug pakmim rö löp. *

12 N̄ibi b̄i God n̄ibi b̄i n̄ipe m̄dagpal gau aip m̄dpim u, ḡi aij yabił ḡi m̄daimim. An̄ig ḡipe, n̄in r̄imnap, kalöp, ḡi naij ḡipim, a göm, hag junaböl u pen kale ḡi aij ḡipim u n̄iñöm, hainö Jisas Krais aunab n̄in u, ḡi aij ḡipim rö hag hiñkeinaböl, God hib n̄ipe u ap rannab. *

13-14 B̄i Kub n̄ibi b̄i n̄ipe m̄dpim rö, b̄i kub kalöp M̄inön̄ naböñ ił i abad m̄dpal gau hagöl rö ḡimim. Kin̄ kale b̄i kub yabił m̄döp u manö n̄ipe u n̄iñmim, b̄i n̄ipe yuö apöm kalöp abad m̄dpal gau manö kale magöñhälö n̄iñmim ḡimim. B̄i kub an̄ib gau, n̄ibi b̄i ḡi aij ḡinaböl gau kalıp ud aij ḡinaböl; pen n̄ibi b̄i ḡi naij ḡinaböl gau kalıp manö kub hagöm, ilön pen n̄inaböl. N̄ihön ḡinig: God b̄i an̄ib gau wög an̄ibu göl, a göm, hag la. * **15** Pen God n̄ip aij ḡinab u, kale ḡi aij göl ḡi nöp m̄daibe, n̄ibi b̄i gasi m̄dagöp gau kalöp manö piral hagöm hag juöl rö lagnab. *

16 N̄ibi b̄i r̄imnap, ke n̄iñbim rö ḡimim, a ḡipal. U aij pen gasi an̄ibu n̄iñmim, nan si nan naij ap gagmim. God n̄ibi b̄i wög gep n̄ipe m̄dpim rö, n̄ihön n̄ihön ḡinig ḡinabim u, n̄ipe hagöp hagöp rö nöp ḡinabun, a ḡimim, ḡimim.

17 N̄ibi b̄i gep gau abe n̄ibi b̄i ȳiharin̄ gau abe manö kale n̄iñmim. Añ mam Krais lau adö m̄dpal gau kalıp m̄idmagö l̄imim. God n̄ipe B̄i klö unbö

* **2:11:** Gal 5:17,24 * **2:12:** Mad 5:16 * **2:13-14:** Dai 3:1

* **2:15:** 1Pi 3:16

ke, a ḡimim, ana udmim n̄ı̄nmim. Kiŋ kale b̄i kub a ḡimim manö n̄ipe n̄ı̄nmim. *

Krais n̄ip hain gun, marö auainim, piñiŋ gagun

18 Kale Krais n̄ibi b̄i n̄ipe m̄idmim, b̄i r̄ı̄mnap kalıp nagı̄ wög rö ḡipim u, b̄i kub kale gau ud aij ḡimim, hagnabol rö nöp ḡimim. Kalöp ḡi aij göm agamij m̄id aij ḡipal b̄i gau nöp wasö, klö yabił jubal b̄i gau u rö nöp, ud aij ḡimim, hagnabol rö nöp ḡimim. * **19** Pen kalöp ḡi naij gaiöl, God n̄ip gası̄ n̄ı̄nbim rö, kalıp gası̄ naij n̄ı̄nageinabim u, God kalöp ud aij ḡınab. **20** Pen kale ḡi naij ḡipe, kalöp pakaiöl, kalıp gası̄ naij n̄ı̄ageinabim u hagagabin; anı̄g ḡınabim u, God kalöp ud aij gagnab. Pen kale m̄id aij ḡipe, kalöp ḡi naij gaiöl, kalıp gası̄ naij n̄ı̄ageinabim u hagabin; anı̄g ḡınabim u me, God kalöp ud aij ḡınab. *

21 Kalöp marö n̄ılıö agamij nöp m̄idaimim, a göm, God kalöp uda. Anı̄b u, Krais hanıp, a göm, ilön uda gası̄ u nöp n̄ı̄nmim. Kalöp marö n̄aiöl, gası̄ kub n̄ı̄agmim. N̄ipe göp rö ḡimim, ḡipe arn̄im. *

22 “N̄ipe nan si nan naij ap gaga;
manö piral ap hagaga.” *

23 Krais n̄ip hag jueila, n̄ipe pen hag juaga. N̄ip ḡi naij geila, n̄ipe ilön udöm kalıp manö pen pen hagaga. Nap n̄ipe manö kub kabö göl nöp hagöp u, yı̄p abadnab, a göm, gası̄ u nöp n̄ı̄ m̄ideia. *

24 Krais n̄ip mab ba laŋ al pak leila, n̄ipe nan si nan naij hon magöŋhalö ḡınabun gau, haň romanj

* **2:17:** Ro 12:10 * **2:18:** Ep 6:5 * **2:20:** 1Pi 3:14,17 * **2:21:**
Mad 16:24; Jon 13:15 * **2:22:** Ais 53:9 * **2:23:** Ais 53:7; 1Pi
3:9

nipe ke udöm uma. “Yad nan si nan naij kalip udem umnö, nan si nan naij gep gasi magö kale u umöm, kale kamij aramöm, git aij göl git midaiöl,” a göm, nan si nan naij hon gau, hañ romanj nipe ke udöm uma. Krais nipe ilön kub uda u me, kalöp nan ga u kamij la. * ²⁵ Kale kaj sipsip hauł gau amöm rul arbal rö midmidim u pen mitni Bi Kaj Sipsip Mukep, Bi ana kalöp abad mid aij göp u, nip ado git aubim. *

3

Nugmul abe nibin abe

¹⁻² Pen kale bi halö nibi midpim gau, kalöp u rö nöp manö hagnig gabin. Nagamul bi hagöl rö niñmim, git aij gitmim. Nagamul bi Jisas Krais manö aij u udagaiöl, niñhon gitnig manö aij u udagpan, a gitmim, hagagmim. Pen kale ke git aij gitmim, kalip ud aij gitpe me, nibi yad u Jisas Krais nip cig göm git aij yabıl göp, a göm, nip niñ udnaböl. * ³ Pen nibi klin aij midaiun, a gitmim, nan rib adik yinjid nöp naij gitnab gau lun, a gitmim, niñagmim. Umagö malikmim, walij aij aij yimmim, nan aij aij kabö gol udöm gitpal gau ud hañ romanj adikmim, gagmim. * ⁴ Nibi hain midmim, gasi niñ aij gitmim, kal juagmim, nibi bi gau aip agamij mid aij gitmim. Anig git aij gitnabim u, nan aij anib gau midmagö an kale dan midöp rö, nibi bi amgö niñagnaböl pen God amgö nipe u, nan klin aij unbö ke rö linab. Nan klin aij aij

* ^{2:24:} Ro 6:11; Ais 53:5-6 * ^{2:25:} Esi 34:5-6; Mad 9:36; Jon 10:14; Hib 13:20-21 * ^{3:1-2:} Ep 5:22 * ^{3:3:} 1Di 2:9

anıb gau hij gagnab; pör pör nöp mideinab. ⁵ Nan klin aij anıb gau midmagö aŋ daŋ kabö gol rö midöp u, apis hon God niŋp niŋ udmidal gau udöm kale ke rıb adıkmidal; kale nugmul bı kalıp manö u niŋmidal. ⁶ Nıbi Sara nugmul Ebrahim niŋp, bı kub yad, a göm, hagmidöp rö nöp gitidöp. Kale piňiŋ gagmim, Sara gitmidöp u rö git aij geinabim u, Sara pai niŋpe yabit rö mideinabim. *

⁷ Pen kale niŋbi halö bı midpim gau, kalöp u rö nöp manö hagnig gabin. Niŋbi gau bı rö klo midagpal rö, niŋbi kale gau ud aij gitimim. God kalöp bı gau nöp udöm, niŋbi gau kalıp arö gagöp; kalöp bı gau mög niŋjom udöp rö, niŋbi gau kalıp u rö nöp mög niŋjom udöp. Niŋbi kale gau kalıp abad mid aij gitimim me, God niŋp sabe gitpe, manö kalöp u niŋnab. *

Jim nörl midaimim

⁸ Manö hag junig gabin. Kale aň mam Krais lau adö midpim gau magöñhalö gası adö aň nöp niŋmim; aň mam rimnap ilön udaiöl, kalıp mög niŋmim; aň mam rimnap miň miň gaiöl, kale u rö nöp miň miň gitimim; aň mam pen pen midmagö lımim, pen pen mög niŋmim ud aij gitimim; yad niŋbi kub, yad bı kub, a gitimim, gası u niŋagmim. ⁹ Niŋbi bı rimnap kalıp git naij gaiöl, kalıp pen git naij gagmim. Kalıp hag juaiöl, kalıp pen hag juagmim. Kalıp nihon nihon gaiöl, God niŋp sabe gitimim hagmim, kalıp git aij gitmön abad midaimön, a gitimim. Nihon gitniň: God kalıp uda u, kale niŋbi bı gau kalıp git aij ginabim, a göm,

* **3:6:** Jen 18:12 * **3:7:** Ep 5:25

uda. Anig g̫nabim u, God kalöp u rö nöp g̫ aij g̫nab. ¹⁰ God Manö u kal̫ kliñ r̫köm hagla,
“N̫bi b̫ m̫d aij gun, m̫lep yabiñ lun umun, a göm
n̫ñbal gau,

manö piral, manö naij hagagöl. *

¹¹ Pen nan si nan naij g̫pal adö u arö göm, g̫ aij
nöp göm,
gas̫ klö n̫ñöm, j̫m ñöl m̫daiun, a göm,
agamij nöp m̫daiöl.

¹² N̫hön g̫nig: n̫bi b̫ God Manö hagöp rö nöp
g̫pal gau,

B̫ Kub kalip abad m̫d aij göm,
n̫p sabe g̫naböl manö kale u n̫ñnab;
pen n̫bi b̫ g̫ naij g̫pal gau n̫ñjö, mulu
lugnab,” a g̫la.

M̫d aij g̫pe, kalöp g̫ naij gaiöl, p̫ññj gagmim

¹³ G̫ aij gun, a g̫mim, klö g̫pe arö, n̫bi b̫ r̫mn̫nap kalöp ilön ñagnaböl. ¹⁴ Pen kale g̫ aij
g̫pe kalöp g̫ naij gaiöl u, m̫ñ m̫ñ g̫mim. N̫bi
b̫ kalöp g̫ naij g̫pal gau kalip p̫ññj gagmim,
gas̫ kub n̫ñagmim. * ¹⁵ Pen m̫dmagö aŋ kale
dan u, Krais n̫pe nöp B̫ Kub, a g̫mim, hib n̫pe
hagpe adö aran̫. Pen kale pör nöp gas̫ n̫ñjöl g̫
m̫daimim, n̫bi b̫ r̫mn̫nap, n̫hön g̫nig gas̫ halö
m̫dpim, a göm, hag n̫ñaiöl, kalip ud aij g̫mim,
manö hain hagmim, Krais manö aij u kalip hag ñi
aij g̫mim. ¹⁶ Pen hag ñinabim u, hon manö n̫hön
hagno God n̫p aij g̫n̫m, a g̫mim, hag ñimim.
Krais n̫p c̫g g̫mim, g̫ aij g̫nabim u, b̫ gau kalöp
hag junig gaböl gau, kalip nable gö arö g̫naböl. *

* ^{3:10:} Sam 34:12-16 * ^{3:14:} Ais 8:12-13; Mad 5:10; 1Pi 2:20;

4:14 * ^{3:16:} 1Pi 2:12

17 Kale ḡi aij ḡipe n̄iñöl ḡi, God kalip n̄iñebir arö gö, kalöp ḡi naij geinaböl u, manö m̄ıdagöp. Pen kale ḡi naij ḡipe, kalöp ḡi naij ḡinaböl u, God n̄ip aij gagnab.

Krais umöm gac hon t̄ik ḡi yua

18 Kale ḡi aij ḡipe, kalöp ḡi naij geinaböl u, manö m̄ıdagöp, a ḡipin u, Krais n̄ipe B̄i aij pen n̄ip ḡi naij geila, uma. N̄ipe aij nöp ḡimidöp u pen kale n̄ibi b̄i nan si nan naij ḡipim gau God aip j̄im n̄iñabin, a göm, uma. Mañ añi yabıl uma; hainö kauyan umagnab. Krais hañ roman al pak l̄ilö uma u pen Ana n̄ipe umaga. Ana n̄ipe kamit̄n m̄ıdöm, n̄ipe kauyan uraka. **19** Ana n̄ipe anig geia n̄ipe amöm, n̄ibi b̄i nöd umöm am naḡi m̄ideila gau kalip manö aij n̄ipe u hag ña. **20** N̄ibi b̄i naḡi m̄ideila gau, Noa m̄ideia ñiñ u, God n̄ip manö u n̄iñageila u pen God kalip manö kub hagaga; manö ȳip n̄iñaböl aka göm, abad m̄ideia. Abad m̄ıdö n̄iñöl ḡi, Noa n̄ip ñig magib ḡimön, a ga u ḡi damöm, n̄ibi b̄i iru wasö, Noa ap̄ilap unbö raleb u nöp ñig magib raul m̄igan amöm, ñig aŋ dan aram m̄ıdöm m̄ıd damöm, God gö kamit̄n arla. * **21** Pen ñig magib raul m̄igan am m̄ıdlö, ñig u kalip dap ranö, kamit̄n arla anibu rö, uri hon Jisas Krais umöm uraka manö u n̄iñ udu, ñig pakun, u rö nöp kamit̄n arnabun. Pen ñig pakpun anibu, hañ roman gac t̄ik ḡi yuun, a gun, pakagpun. Krais hanip, a göm, umöm kauyan uraka rö, God gasi m̄ıdmagö aŋ hon n̄iñöm gac ap m̄ıdagöp. Gası anibu nöp n̄iñun, ñig pakpun. God n̄ipe manö klö n̄iñö anig hag la me u. **22** Krais

* **3:20:** Jen 6:1–7:24

nipe pen umöm uraköm, am ram Mönöj kumi kabö adö laj au aramöm, God n̄magö yijig böj lau adö midöp nijom ejol gau abe, k̄jaki nan klo midöp gau abe, magöñhalö mo nipe gau midpal.

4

Marö udöl gun, nagi naij nöd nibö adö u arö gun

¹ Krais hañ roman nipe ilön kub uda rö, hon u rö nöp ilön udnabun, a gitim, gasi anibu nöp niñöl gi midaimim. Nihön ginig: nibi bi hañ roman kale ilön kub udpal gau, nan si nan naij gun, a göm, gasi u niñagpal. * ² Niñ anibu riköm, niñ aigeg Mönöj naböj iñ i hañ roman midleinabun u, God n̄p aij gitim adö u nöp gun, a göm, midmagö kale ke uraknab adö u gagnaböl.

³ Kale nöd nibi bi God Manö udagmidal gau rö gi midmidim. Gası naij niñmim, nibi si bi si gitim, niñig klo niñ hauł limim, nan iru yabit niñmim, halowałö gitim, nan piral God sabe gagtim a göp nan gau sabe göl gi midmidim. * ⁴ Miñi pen, nibi bi God Manö udagpal gau, kale mid aij gitim u niñom, nihön ginig hon aip magum gitim halowałö gagtim, a göm, kalop hag jubal.

⁵ Pen söl midöp, Bi Kub nibi bi kamij midleinabol gau abe, nibi bi hadö umla gau abe, nihön nihön gila gau, nihön ginig anig gitim, a göm, manö kub hagö, kale nihön nihön gitim gau magöñhalö n̄p hag waiö linabol. * ⁶ Nibи bi magöñhalö umbal rö umöm, hañ roman u böj nöp hij gi luga

* **4:1:** Ro 6:2,7 * **4:3:** Ep 2:2-3 * **4:5:** Ap 10:42

u pen ana gau amöm, God kamıñj mıtöp rö u kamıñj mideinaböl, a göm, Krais manö aij nipe u nibi bı hadö umla gau kalıp hag ña.

God wög hanıp adö ke ke hagöp rö, git aij gun

7 Söl mıtöp, nan nihön mıtöp gau magöñhalö pı̄s gınig gab. Anıb u, gası nıñ aij gitmim, agamıj mıt aij gitmim, God nip sabe gitmim. *

8 Pen manö kub yabılı u, kale Krais nibi bı pör nöp pen pen mıtmagö yabılı lı̄ mıtaimim. Kale pen pen mıtmagö löl git mideinabim u, Krais nibi bı rı̄mnap nan si nan naij göm kalöp ñin iru nöp git naij gaiöl u, kale yıñjıd nıñjmim arö ginabim. * **9** Krais nıñ udpal nibi bı rı̄mnap ram kalöp auaiöl, gai am ram ade aubim, a gitmim, hagagmim; kalıp hag wı̄hai udmim. * **10** God nibi bı mög nıñjom ud aij göm, kalıp gası aij ke ke ñöb. God gası aij kalöp ñöb anıbu, kalöp nöp wasö, añ mam Krais nibi bı nipe mıtPal gau kalıp magöñhalö u rö nöp gası nıñjom ñöb. Anıb u, God kalöp gası aij ñöb anıbu nıñjmim, añ mam gau kalıp git aij gitmim. * **11** God kalöp gası aij ñö, kale nibi bı gau kalıp hag ñı̄nabim u, gası nıñ aij gitmim, God Manö aij u kabö göl nöp hag ñı̄mim. God kalöp gası aij ñö, kale nibi bı rı̄mnap wög git ñı̄nabim u, God kalöp klö nipe ñöb u udmim, nibi bı gau kalıp wög git ñı̄mim. Anıg geinabim u, Jisas Krais nibi bı nipe mıtPim u nıñjom, kale God hib nipe u haglö adö arnab. Jisas Krais, Bı klö yabılı u nöp, nip aij a göl git, hib nipe pör pör hagno adö aran. Anıb unbö rö aij.

* **4:7:** Ro 13:11-12 * **4:8:** 1Pi 1:22 * **4:9:** Hib 13:2 * **4:10:**

Ro 12:6-8

*Krais n̄ibi b̄i n̄ipe m̄idpim rō, kalöp marō
ñinaböl*

12 M̄idamam aij yad gau. Krais n̄ip c̄ig p̄idöŋ
ḡinaböl aka arö ḡinaböl a göm, n̄ibi b̄i r̄imnap
han̄ip ilön kub mab m̄itlaŋ rō ñ̄ibal u, han̄ip
n̄ihön ḡinig an̄ig gab, a ḡimim, gas̄ u n̄iŋagmim.

13 Krais n̄ibi b̄i n̄ipe m̄idpun u me, n̄ip ḡila rō
han̄ip gaböl, a ḡimim, miñ miñ göl ḡi m̄idpe me,
n̄ipe mailö aij yabił n̄ipe halö aunab ñ̄in u, kale
miñ miñ göl ḡi m̄ideinabim. * **14** Kale Krais
n̄ibi b̄i n̄ipe, a göm, kalöp hag juaiöl, miñ miñ
göл ḡi m̄idaimim. God Ana mailö aij yabił halö
u han̄ip aip m̄idöp u n̄iŋöm me, an̄ig gaböl, a
ḡimim, miñ miñ göl ḡi m̄idaimim. * **15** Kale wip
alagmim; nan si udagmim; n̄ibi b̄i r̄imnap kalip
ḡi naij gagmim; nan kale rō ḡimim gagmim. Kale
an̄ig ḡimim, ilön udnabim u, nable ḡinab. Pen
ḡi aij ḡimim ilön udnabim u, nable gagnig gab.

16 Pen kale Krais n̄ip n̄iŋ.udmim n̄ipe hagöp rō
ḡipim rō, kalöp marö ñaiöl, nable gagnab. Krais
n̄ibi b̄i n̄ipe m̄idpun rō, han̄ip an̄ig gaböl, a
ḡimim, aij gö n̄iŋöl ḡi, God hib n̄ipe hagpe adö
aran. **17** Söl m̄idöp, God n̄ibi b̄i manö kub hagnab.
N̄ipe il göm n̄ibi b̄i n̄ipe ke manö kub hagnab.
Pen hon n̄ibi b̄i n̄ipe ke ułham m̄ideinabun u,
n̄ibi b̄i manö aij n̄ipe udagpal gau kale aigöl göm
m̄idnaböl? **18** God Manö u kalı kliñ r̄iköm hagla,

“N̄ibi b̄i God hagöp rō ḡipal gau
ułham yabił kamıŋ arnaböl;
an̄ib u, n̄ibi b̄i God Manö udagöm,

* **4:13:** Ap 5:41; Jem 1:2; 1Pi 1:6-7 * **4:14:** 1Pi 2:20

nan si nan naij ḡi m̄dpal gau, kale aigöl göm
kam̄iŋ arnaböl?” ö ḡila. *

19 An̄ib u, God marö han̄ip hag la rö nöp
udnabun u, gas̄i iru n̄iŋagun. Bi Kub han̄ip ḡi
la u, halöwałö gagnab, pen nīpe nöd haga rö nöp
han̄ip ud aij ḡinab, a gun, gas̄i u n̄iŋun, ḡi aij nöp
göl ḡi ḡino arn̄im.

5

*N̄ibi b̄i Krais n̄iŋ udpal gau b̄i abadep m̄dmim,
kalip abad aij ḡimim*

1 N̄ibi b̄i Krais n̄iŋ udpal gau kalip b̄i abadep
m̄dpim gau, kalöp manö hagn̄ig gabin. Wög
kale ḡipim an̄bu rö, yad u rö nöp n̄ibi b̄i Krais
n̄iŋ udpal gau kalip abad m̄dpin. Krais ilön
kub udeia u, yad n̄iŋ m̄dainö. God nīpe Krais
mailö aij yabił nīpe n̄ibi b̄i gau magöñhalö kalip
yamnab n̄iň u, yad amem n̄iŋ m̄deinabin. An̄ib
u, yad kalöp manö an̄bi hagn̄ig gabin. **2** Bi kaj
sipsip mukep gau kaj sipsip kale muk aij ḡipal
rö, God n̄ibi b̄i nīpe ke n̄imago adö kale la gau,
kalip abad m̄id aij ḡimim. N̄ibi b̄i r̄imnap kalöp
neb neb göm haglö, God wög u gagmim. Mani
nan gau udun a ḡimim God wög u gagmim. Miň
miň göl ḡi, aij göl ḡi nöp God wög u ḡimim. An̄ig
geinabim u, God nīp aij ḡinab. * **3** Hon b̄i kub
m̄dpun, a ḡimim, God sipsip nīpe gau kalip hag
gagmim. Kale ke ḡi aij ḡipe, kalöp n̄iŋöm u rö nöp
göl. * **4** Adö an̄bu ḡipe, Bi Sipsip Mukep Nap kabö

* **4:18:** Pro 11:31 * **5:2:** Jon 21:15-17; Ap 20:28 * **5:3:** 2Ko
1:24; Plp 3:17; Dai 2:7

göl u apöm, usajıl bad klö pör pör nöp m̄mailö ḡi
m̄deinab u kalöp ñ̄nab.

*Hib hon ke dap ranagun; gası kabö rö nöp
ñ̄jun*

⁵ Pen kale b̄i praj gau, b̄i majö kalöp abad
m̄dpal gau hagöl rö n̄jmim. Kale magöñhalö,
Krais n̄bi b̄i añ mam gau n̄jmim, kale n̄bi b̄i
pro, hon n̄bi b̄i kub, a ḡimim, gası u n̄njagmim.
God Manö u kalıt kliñ r̄kön hagla,

“God n̄bi b̄i hib kub udnabun a ḡpal gau kalıp j̄i
n̄njöm,
n̄bi b̄i pro pro udpal gau, kalıp mög n̄njöm,
ud aij yabiñ göp,” a ḡila. *

⁶ Anıb u, God B̄i klö unbö ke u n̄ip n̄njim ana
udmim, hagöp rö ḡimim. Anıg ginabim u, ñ̄in
hain hag la u, n̄ipe gö, kale b̄i kub rö m̄deinabim.

* ⁷ God n̄ipe ke kalöp abad m̄d aij göp rö,
marö m̄daimim, magöñhalö ud ñ̄magö adö n̄ipe
u l̄imim. *

⁸ Pen pör pör ḡi j̄in göl ḡi m̄dmim, n̄iñ aij göl
ḡi m̄daimim. Kauał mauał b̄i kale u k̄jaki, kain
kub laiön manö kub hagöp rö gau gau amöm, n̄bi
b̄i ap hau ñ̄iñin, a göm, ułhai n̄iñöl ḡi ap ran ap
lug arab. * ⁹ K̄jaki anıg gab u, hanıp nöp gagab;
Krais n̄bi b̄i añ mam hon ram M̄nöñ gau gau
magöñhalö kalıp u rö nöp gab, a ḡimim, k̄jaki
n̄ip wasö ḡimim, Krais manö aij u n̄iñ ud p̄döñ
göl ḡi m̄daimim. * ¹⁰ God n̄bi b̄i mög n̄njöm,
ud aij yabiñ göp rö, pör pör Krais n̄bi b̄i n̄ipe

* ^{5:5:} Ep 5:21; Jem 4:6 * ^{5:6:} Mad 23:12; Luk 14:11; Jem 4:10

* ^{5:7:} Mad 6:25-30 * ^{5:8:} 1De 5:6 * ^{5:9:} Ep 6:11-13; Jem
4:7

m̄daiim, a göm, ram M̄nöñ aij yabił kalöp hag la u me, magö i kalöp git naij gitlö ilön udpim u pen magö pro marap God nīpe ke apöm kłö nīpe kalöp ñö, kale Krais nīp nīñ ud pīdöñ gitmim, nīp cīg aij yabił gitmim, nībi bī kłö nīpe m̄dmim, m̄id aij yabił gitnabim. ¹¹ God Bī kłö yabił u nībi bī gau magöñhalö pör nöp pör nöp abad m̄deiañ! Anib unbö rö aij.

Manö adiñ magö rimnap

¹² Mam aij yad Sailas aip m̄dpul. Manö kalöp hagabin i nīpe kalı̄ kliñ r̄ikab nīñjom yad köp ułep i kalöp yunabin. Mam anibu, gasī hon nīñbun rö nīñjöb. Kalöp manö kłö hagem, manö pro kalı̄ kliñ r̄ikpin anib i, God nībi bī mög nīñeb magö yuö yabił u nöp r̄ikpin. Manö anib, manö nīñjö yabił, a gitmim, nīñjöl git nöp m̄daimim. *

¹³ Pen Krais nībi bī nīpe m̄dpal daun kub Babilon aui kalöp, “M̄dpim?” a gitpal. God kalöp hag la rö, nībi bī anib gau u rö nöp hag la. Nī yad Mak kalöp u rö nöp, “M̄dpim?” a göp. * ¹⁴ Krais nībi bī añ mam m̄dmagö libun, a gitmim, pen pen hag wihai udöl git, alaun bom halumim. Krais nībi bī nīpe m̄dpim gau, Krais kalöp magöñhalö ud aij gö, kale agamij m̄id aij göl git m̄daimim.

* **5:12:** Ap 15:22,37-40; 12:2,25; 13:13 * **5:13:** 2Di 4:11

**Manö Kamīn
The New Testament in the Kobon Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Kobon long Niugini**

Copyright © 2005 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Kobon

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

3850151d-322e-5e07-a069-b89a616a091d